

4. สังคมไทยกับภัยข่มขืน

ในปี 2547 ปัญหาภัยทางเพศทวีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นมาก จนคุณภาพสุขภาพของผู้คนในสังคม แต่ดูเหมือนว่าปัญหานี้ ที่ทุกฝ่ายควรหาหนทางออกร่วมกัน กลับไม่มีหน่วยงานใด รับผิดชอบอย่างจริงจัง อีกทั้งยังไม่มียุทธศาสตร์ที่สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่า ผู้หญิงทุกคน ไม่ว่าจะเป็เด็ก คนแก่ คนพิการ หรือคนชรา จะมีพื้นที่ปลอดภัยเพียงพอที่จะเรียกได้ว่า ‘เขตปลอดภัยข่มขืน’

ในปี 2547 มีดัชนีชี้วัดถึงสถานการณ์ภัยทางเพศของผู้หญิงไทยที่เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนๆ มากอย่างน่าตกใจ เริ่มต้นจากภาพรวมสถิติตัวเลขคดีข่มขืนที่ถูกแจ้งทั่วประเทศพบว่าเพิ่มขึ้นทุกปี หากดูเฉพาะจำนวนคดีที่ผู้เสียหายแจ้งตำรวจเปรียบเทียบระหว่างปี 2540 ที่มีอยู่ 3,741 คดี กับปี 2547 ที่จำนวนคดีพุ่งขึ้นเป็น 5,052 คดี เท่ากับว่าในรอบ 8 ปีที่ผ่านมา อัตราคดีข่มขืนสูงขึ้นถึง 35%!

ที่น่าสังเกตและคงต้องใส่ใจในเชิงประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือสัดส่วนของจำนวนคดีที่ตำรวจจับผู้กระทำผิดได้นั้นลดลงทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีที่แจ้งเพิ่มสูงขึ้นทุกปี คือในปี 2546 - 2547 มีเพียงประมาณหนึ่งในสามของคดีที่รับแจ้งเท่านั้นที่สามารถนำคนร้ายมาดำเนินคดีได้ (ดูตารางที่ 1)

แต่สิ่งที่ควรต้องย้ำตรงนี้ก็คือ ตัวเลขผู้เข้าแจ้งความเป็นเพียงปลายยอดของภูเขาน้ำแข็ง เพราะมีผู้เสียหายจากการถูกข่มขืนจำนวนมากที่ไม่แจ้งความ สถิติอาชญากรรมทางเพศของทุกประเทศจึงต่ำกว่าความเป็นจริงมาก สำหรับประเทศไทยมีผู้คาดประมาณว่าจำนวนคดีดังกล่าวเป็นแค่เพียง 5% ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น¹ นั่นคือยังมี 'ตัวเลขมืด' อีกมากมายที่ไม่ถูกบันทึกไว้ในสารบบของการแจ้งความผ่านสถานีตำรวจ ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน อาทิ เหยื่อรู้สึกอายหรือถูกข่มขู่ หรือผู้กระทำผิดเป็นคนใกล้ชิดตัวมาก เป็นต้น

ทำให้ตัวเลขที่แท้จริงของผู้ถูกกระทำยังเป็นปริศนา และผู้ก่อคดีจำนวนไม่น้อยยังคงยอเยนวล บ้างก็ก่อคดีซ้ำ จนยิ่งนานวันดูเหมือนว่า 'พื้นที่ปลอดภัย' ในสังคมไทย สำหรับเด็ก ผู้หญิง คนพิการและคนชรา จะลดน้อยลงเรื่อย ๆ

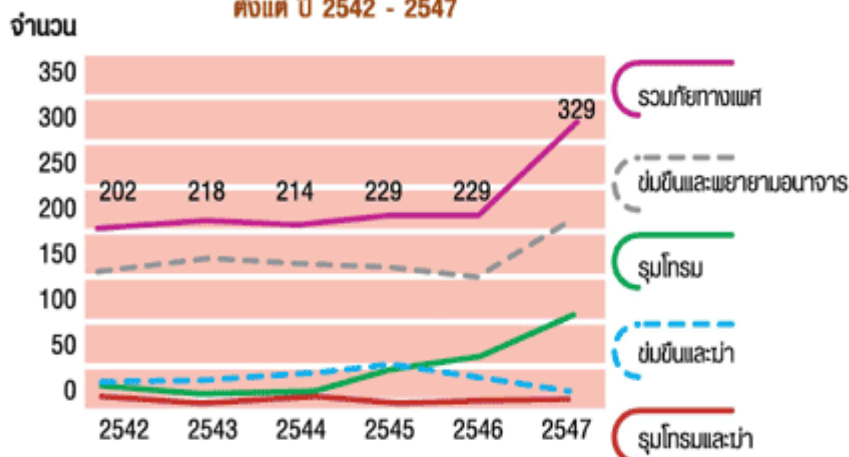
ตารางที่ 1 จำนวนคดีข่มขืนกระทำชำเราและข่มขืน ตั้งแต่ปี 2540 - 2547

ปี	รับแจ้ง	จับได้	% จับได้
2540	3,741	2,576	68.9
2541	3,540	2,391	67.5
2542	4,005	2,532	63.2
2543	4,053	2,640	65.1
2544	3,857	2,544	66.0
2545	4,445	2,556	57.5
2546	4,818	1,707	35.4
2547	5,052	1,861	36.8

ที่มา: โครงการสุขภาพคนไทย, 2548. จำนวนจากสถิติคดีข่มขืนกระทำชำเราและข่มขืนของศูนย์ข้อมูลอาชญากรรมสำนักงานตำรวจแห่งชาติ <http://www.police.go.th/vpisc>

สถิติถัดมาที่คนทั่วไปสามารถรับรู้คือ จำนวนข่าวที่เกี่ยวข้องกับภัยทางเพศในรูปแบบต่างๆ ที่ถูกตีพิมพ์บนหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน มูลนิธิเพื่อนหญิงได้เก็บรวบรวมจำนวนข่าวดังกล่าวนี้มาตั้งแต่ปี 2542 จากรูปที่ 1 แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ข่าวภัยทางเพศบนหน้าหนังสือพิมพ์เพิ่มสูงขึ้นในปี 2547 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนๆ ที่มีจำนวนข่าวมีประมาณ 200 ข่าว แต่ปี 2547 จำนวนข่าวเพิ่มขึ้นถึง 329 ข่าว² สิ่งที่น่าสนใจคือจำนวนข่าวที่เกี่ยวข้องกับการรุมโทรมหรือการข่มขืนหมู่ ระหว่างปี 2542 - 2547 เพิ่มสูงมากขึ้นเกือบ 100 เท่า

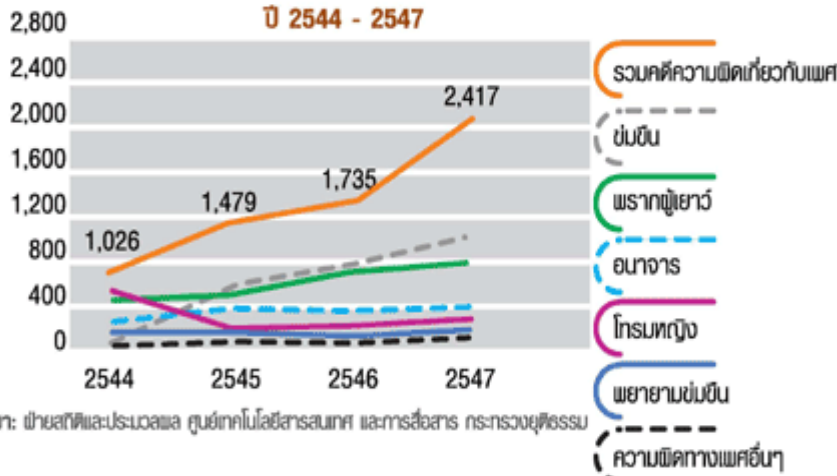
รูปที่ 1 จำนวนข่าวภัยทางเพศจากหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่ ปี 2542 - 2547

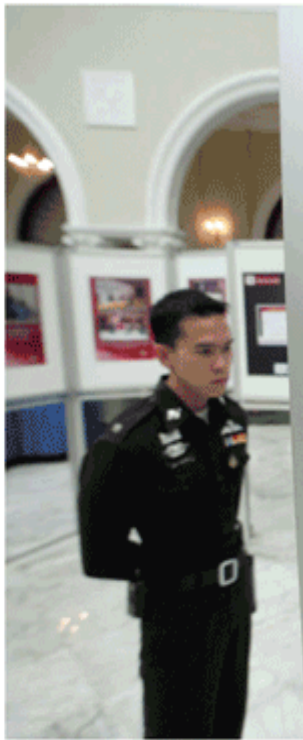
ที่มา: จากการรวบรวมรายงานข่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 - 2547 จากหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ, เดลินิวส์, มติชน, ข่าวสด, และกรุงเทพธุรกิจ โดย ฝ่ายข้อมูลและวิชาการ มูลนิธิเพื่อนหญิง

ที่น่าสนใจมากที่สุดคือ ในช่วงระหว่างปี 2544 - 2547 จำนวนคดีความผิดทางเพศจากสถานพินิจเด็กและเยาวชนทั่วประเทศสูงขึ้นโดยตลอด จากจำนวนคดีรวม 1,735 คดี ในปี 2546 เพิ่มเป็น 2,417 คดี ในปี 2547 หากพิจารณาเฉพาะคดีข่มขืนในรอบปีนี้พบว่า เหตุการณ์ข่มขืนได้พุ่งสูงถึง 942 คดี มากกว่าปี 2546 ถึง 312 คดี หรือในแต่ละวัน มีผู้ตกเป็นเหยื่อจากเหตุการณ์ข่มขืนโดยเด็กและเยาวชนสูงถึงวันละ 2.6 ราย³

รูปที่ 2 จำนวนคดีความผิดทางเพศซึ่งกระทำโดยเยาวชน ปี 2544 - 2547

ที่มา: ฝ่ายสถิติและประมวลผล ศูนย์กักโทษวิสัยธรรม และหนังสือสาร นส:รณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

แพชชั่นขับเคลื่อนกับความเลื่อมของศีลธรรม

ปัญหาข่มขืนถือเป็นคดีอุกฉกรรจ์ทางสังคม แต่ได้รับความใส่ใจอย่างจริงจังจากภาครัฐน้อย ด้วยความถี่ของข่าวภัยข่มขืนที่เพิ่มมากขึ้นในปี 2547 ทำให้บรรดาสื่อมวลชนเรียกว่า 'แพชชั่นข่มขืน' ดังข่าวพาดหัวของหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2547 ที่ว่า 'รุมโทรมสาว ห่วงค่านิยมไทย จีบสาวพาเรียงคิว โดยไปรยข่าวว่า 'รุมโทรมสาว ห่วงค่านิยมไทย จีบสาวพาเรียงคิว สังคมไทยเสื่อม วัยรุ่นหลายหัวเมือง ยังเห็นสาวเป็นเครื่องระบาย ตะเวนดูตโปข่มขืน สาวพักรูปแบบ ทั้งทำร้ายแฟน ตะเวนตีกรอเหยื่อ จนถึงลงมือทำร้ายแฟนเพื่อน'

เมื่อวันสตรีสากล 8 มีนาคม 2547 มีรายงานถึงภัยทางเพศต่อผู้หญิงในสังคมไทยว่า มีสถิติถูกข่มขืนสูงถึงวันละ 12 คน โดยผู้ถูกกระทำประมาณ 4% เป็นเด็กผู้หญิงอายุต่ำกว่า 15 ปี⁶ ในงานเสวนาทำอย่างไรไม่ให้ถูกข่มขืน ที่โรงเรียนสตรีวิทยา เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2547 ได้สะท้อนความคิดเห็นของเยาวชนที่เคยก่อคดีข่มขืนไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้⁷

รายแรก เยาวชนผู้กระทำผิดซื้อหาฆ่าผู้อื่นจนถึงแก่ชีวิต กล่าวว่า ตนมองว่าการข่มขืนและรุมโทรม เกิดจากการแต่งตัวล้อแหลมของผู้หญิงเป็นสำคัญ ทำให้ผู้ชายมองว่าผู้หญิงคนนั้นฟรีเซ็กส์และคิดว่าง่ายจึงข่มขืน

รายที่สอง เยาวชนผู้กระทำผิดคดีกระทำชำเราหญิงอายุไม่เกิน 18 ปี กล่าวว่า ตนเคยกระทำความผิดโดยร่วมกับเพื่อนข่มขืนผู้หญิงที่เป็นแฟนของเพื่อน เนื่องจากดื่มสุราแล้วขาดสติ ประกอบกับผู้หญิงยังอายุอานามทางเพศ ด้วยการใส่เสื้อล้าวมและกระโปรงสั้น

รายที่สาม ตัวแทนเยาวชนผู้กระทำผิดจากบ้านกาญจนาภิเษกกล่าวว่า ตอนที่ข่มขืนนั้นไม่รู้ว่ามีผิดหรือถูก อารมณ์พาไป ต่อไปจะไม่ทำอีกแล้ว เพราะเสียเวปเบียดเวียดติดคุกถึง 3 ปี ร้อยยั้งนี้ไม่เสียชีวิตว่า

ในสายตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่าง พ.ต.อ. สุรัตน์ อุดมรัตน์ ผู้กำกับกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน มองว่าคดีข่มขืนมีปัจจัยมาจาก 3 ด้าน คือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ผู้กระทำความผิด โอกาสและเวลา ดังนั้นจะป้องกันได้โดยไม่ให้ทั้ง 3 ปัจจัยมาอยู่ร่วมกัน

ลวงโทษให้รุนแรงมากขึ้น...ทางแก้คดีข่มขืน?

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้กล่าวเมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2547 ว่า รู้สึกตกใจกับพฤติกรรมของเยาวชนที่กำลังคิดอะไรรออยู่ เพราะน่าเป็นห่วงที่สุดที่เยาวชนของไทยกำลังเห็นการไล่ข่มขืนผู้หญิงเป็นแพชชั่น มองเป็นเรื่องธรรมดา อีกทั้งผู้กระทำความผิดเริ่มมีอายุน้อยลงไปทุกที และเสนอให้ลงโทษกลุ่มที่รุมโทรมผู้หญิงรับโทษสูงสุดตามกฎหมาย เพราะเป็นเหตุการณที่ต้อต้องมีการวางแผนมาก่อน

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ นายวัลลภ ตั้งคณาบุรุษย์ สมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพฯ ในฐานะประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา ที่ชี้ว่าปัญหาภัยทางเพศในสังคมไทยนับว่าเป็นเรื่องใหญ่มาก "เกิดปรากฏการณ์แปลกๆ โดยเด็ก คนแก่ และคนพิการจะถูกข่มขืนมากที่สุด ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยมีปัญหาในเรื่องเพศเรื่องเซ็กส์อย่างมาก ทำให้เกิดปัญหาและผลกระทบในหลายด้าน สาเหตุหนึ่งมาจากกฎหมายของไทยที่มีบทลงโทษสถานเบา ไม่เหมือนกับต่างประเทศที่เขามีบทลงโทษอย่างหนัก จึงไม่ค่อยมีคนกล้าที่จะทำผิด ดังนั้นเราต้องกลับมาทบทวนแก้ไขกฎหมายให้มีบทลงโทษอย่างหนัก"⁸

ควรกล่าวตรงนี้ว่า ปัจจุบันกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีนโยบายว่าหากเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14 - 18 ปี กระทำผิดเหมือนผู้ใหญ่ คือวางแผนเตรียมการมาก่อน มีลักษณะอุกอาจโหดร้ายทารุณ เช่น การข่มขืนหมู่ หรือข่มขืนจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย เฉพาะข้อหาที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต สมควรส่งรายงานต่อศาลเยาวชนให้ส่งคดีไปพิจารณาคดีในศาลอาญา หรือศาลผู้ใหญ่เพื่อลงโทษให้หลายจำต่อไป⁹

สังคมควรจัดการปัญหาภัยทางเพศอย่างไรเพื่อให้หมดไปจากสังคมไทย

มีคนจำนวนมากไม่น้อยที่เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดคดีข่มขืนมาจากผู้ตกเป็นเหยื่อนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแต่งกายสายเดี่ยว เกาะอก นุ่งสั้น หรืออยู่ในสถานที่เปลี่ยวเสี่ยงต่อการถูกข่มขืน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ 'ผู้หญิง' ตกเป็นผู้ถูกกระทำทั้งสิ้นทั้งสอง

ทำให้มีคำถามที่น่าคิดตามมาว่า ถ้าผู้หญิงแต่งตัวมิดชิด ถ้าเธอไม่เดินในที่เปลี่ยว หรือไม่เที่ยวกลางคืน เธอจะรอดพ้นได้จริงหรือ แล้วเด็กผู้หญิง คนแก่ คนพิการ ที่อาศัยอยู่กับญาติ อยู่บ้านคนเดียว แต่งกายมิดชิด เหตุใดคนกลุ่มนี้ยังถูกกระทำได้

ความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในรอบปี 2547 นี้ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำ 'คู่มือทำอะไรไม่ให้ถูกข่มขืน' แจกให้โรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ เมื่อเดือนธันวาคม 2547 เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วิธีป้องกันตัว ซึ่งแจกให้กับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ส่วนเด็กที่ต่ำกว่าชั้น ป.4 มอบหมายให้พ่อแม่ ครู อาจารย์ และผู้ปกครองช่วยกันเอาใจใส่ดูแล

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเรายังไม่มีมาตรการที่จะสร้างความปลอดภัยทางเพศให้กับคนในสังคม ขณะที่สังคมไทยก็แวดล้อมไปด้วยสิ่งชั่วร้ายมากมายไม่ว่าจะเป็นวิดีโอหรือวีซีดีโป๊ และเกมข่มขืนในอินเทอร์เน็ต ที่ยังคงแพร่หลายและง่ายที่จะเข้าถึง แนวทางข้างต้นของกระทรวงศึกษาธิการเป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยป้องกันปัญหา แต่ในการแก้ปัญหา นี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกิดความร่วมมือจากหลากหลายฝ่ายดังนี้

สังคม ยุติ ความรุนแรง ต่อ ผู้หญิง ได้ ร่วมมือร่วมใจ สร้างความปลอดภัย ให้ ผู้หญิง

คำขวัญคณะกรรมการประกวดปี 2541
คณะกรรมการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง

1. ต้องมีระบบการปลุกฝังทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เด็กชายเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีของเพศหญิง ที่สำคัญคือทุกภาคส่วนต้องร่วมรณรงค์เปลี่ยนมายาคติของสังคมที่ยังคงยึดถือว่าผู้หญิงมีหน้าที่เป็นผู้ตอบสนองอารมณ์เพศของผู้ชาย ขณะที่ความต้องการทางเพศของผู้ชายต้องได้รับการตอบสนองเสมอ
2. ภาครัฐควรเน้นหนักการรณรงค์ให้ผู้ใหญ่โดยเฉพาะผู้เป็นบุคคลสาธารณะ ผู้ที่ได้รับความคาดหวังว่าต้องมีความอดกลั้นเรื่องเพศ เช่น ครู พระ และผู้มีหน้าที่ปกป้องและคุ้มครองความปลอดภัยต่อประชาชน เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ต้องเป็นต้นแบบที่ดีให้กับเด็กในเรื่องเพศ หากทำผิดต้องได้รับการลงโทษทางวินัยทันที ก่อนดำเนินคดีอาญาต่อไป
3. สื่อต้องไม่นำเสนอประเด็นข่าวหรือผลิตรายการและละครที่ก่อให้เกิดการจินตนาการและเลียนแบบได้
4. ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมคือ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน วัด ร่วมสร้างเขตปลอดข่มขืน รณรงค์และปราบปรามการแพร่ระบาดของสื่อลามกทุกประเภท
5. แก้ไขข้อบกพร่อง อุดช่องโหว่ของกฎหมายและจุดอ่อนของการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ที่ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับความคุ้มครองจนถึงที่สุด หรือยิ่งถูกซ้ำเติมและประทุษร้ายกรรมมากขึ้นจากกระบวนการทางกฎหมาย^๑
6. ชุมชน โรงเรียน องค์กรเอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล จัดงบประมาณและจัดตั้งหน่วยงานแก้ปัญหาการข่มขืนหรือข่มขืนของวัยรุ่น โดยการส่งเสริมกิจกรรมในทางที่สร้างสรรค์ปัญญา เช่น เล่นดนตรี เล่นกีฬา กิจกรรมช่วยเหลือสังคม เทียบธรรมชาตารวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต หรือองค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการช่วยกันบำบัดเยาวชนที่กระทำผิดในคดีทางเพศ เพื่อให้อยู่สังคมโดยไม่ประทุษร้ายผิดอีก